

שלום לכל האורחים של נונה ותודה לנונה על ההזמנה המשמחת והמרגשת להשתתף בהשקת הספר שלך.

נונה ואני שותפים לדרך, לגישה טיפולית שרואה בסטודיו לא רק מקום עבודה אלא שותף פעיל לטיפולים. הסטודיו שלנו, המטפלים באמנות שבאים מתוך האמנות ובעצמם גם יוצרים, הוא הרבה מעבר לחלל עבודה. זהו בית קטן שלתוכו אנו מזמינים את מטופלינו ובחשיפות גדולה משתפים אותם עם חללים אישיים שהם הופכים להיות חלק ממילוי משמעותם בחיינו. השותפות של המטפלים – אמנים, מתבטאת קודם כל באהבת האמנות. בסקרנות לראות, להכיר, ליצור ולא להפסיק להתרגש מההתרחשויות לא צפויות שאנו יודעים לקוות להן מבלי לדעת אף פעם מתי יופיעו.

הטיפול באמנות הולד על ידי אמנים אך לצערי, עם השנים שחלפו מאז ועד היום, חל פיחות במעמדה של שפת האמנות לעומת התחזקותה של שפת הפסיכולוגיה בשדה הטיפולי שלנו.

נונה היא קודם כל אמנית והדבר ניכר באהבתה לשפת החומרים שלה היא מעניקה מקום מרכזי בעבודתה ובספרה כמובן. בגישה המעמיקה, היא מדגישה את מרכזיות הגשת החומרים כבסיס למפגש עם מטופליה. היא מתבוננת בבחירותיהם ובדרך התנהלותם בסטודיו ומשם היא מתחילה את מסעם המשותף. כפי שנראה בספר וכפי שמגלים ומלמדים אותנו הפוסטים המעמיקים בפייסבוק, היכרותה והבנתה את החומרים השונים, היא קרובה ואינטימית ממש. החומרים הללו הם ממש חברים, שותפים נאמנים לעבודה שלה. נונה מדגימה לנו כיצד היא מתערבת או מפרשת ובאופן חי וברור תוך שימוש בטרמינולוגיה של יצירה ולא בשפת הפסיכולוגיה. השוני בין ההתערבות והליווי האמנותי הזה אל מול זה הפסיכולוגי, קורה לתפיסתי במקום שבו נונה מראה לנו כיצד מתוך הבנתה את התהליכים המקבילים, היא בוחרת לגלות את האמנותיים כך שהיצירה מקודמת הלאה.

נונה מספרת ומחברת שלוש הוויות לתפיסת עולם אחת: האמנית, המטפלת והפדגוגית. מצד אחד, תפיסתה מהדקת את כל המרכיבים, אך עם זאת, היא משאירה לנו חללים שמאפשרים לנו למלא אותם כהבנתנו המקצועית. מה שכתוב בספר, אינו "הוראות הפעלה". זו הזמנה עשירה ומרובדת לקורא לחוות חיים מקצועיים שעשויים משכבות שזולגות האחת לתוך האחרת באופן מעשיר ומפורה.

התיאור שלה את הסטודיו הוא הזמנה לשימוש בו כמצע בטוח ויציב שמאפשר התנסויות אמנותיות אשר מזמנות מגע עם... חומרים וכתמים שאינם נתפסים כלכלוך. כאן ה"שגיאות" הופכות להזדמנות ואמצעי להתעמקות, להבוננות ולטרנספורמציה".

אני מבקש להתעכב כאן ולדבר מעט על לכלוך, על נזילות, טעויות ומקריות. אלה האירועים אשר בדר"כ ביומיום שלנו אנו מעדיפים שלא יתרחשו. מצבים אלה מתרחשים כאשר אנו מאבדים שליטה והרי אנחנו כה רוצים לשלוט ולדעת לתכנן ולקוות שהביצוע יהיה תואם לו. אנו מעדיפים סדר ובהירות על פני כאוס וחוסר וודאות. לעומת זאת, כמי שמתעסקים עם אמנות, אנו יודעים עד כמה אנו חשופים למקריות ולאי וודאות לגבי התנהגות החומרים בזמן אמיתי. כך גם בטיפולים, אנחנו צריכים להיות מוכנים לתגובות לא צפויות של מטופלינו ועמן כמובן, לראות את תגובתינו אליהם כביטוי ל"נזילות" וההצפות שאנו עלולים לחוות ולהגיב אליהן.

אם כך, מדוע בטיפולים שלנו אנו מקבלים ברצון מצבי אי וודאות? מה קורה כאשר פתאום מתרחשת נזילה ומה משמעות המילה "לכלוך" ו"טעות" בתוך ההתרחשות המקצועית? מהי ההרשאה "לא לדעת"...? וכיצד זה מחובר לסטודיו שמזמן לנו את המפגשים עם החומרים ותכונותיהם השונות?

מבחינתי, מצבי ה"נזילות" מזמנים אפשרות לביטויים חדשים ולא מוכרים לעלות ו"להגיד את דברם". אלה רגעים מרגשים שידועים בהיסטוריה כרגעי מפנה בתחומים כמו טכנולוגיה, רפואה, גנטיקה ועוד. אלה הרגעים הלא צפויים שמשנים את נקודת המבט שלנו ועשויים לייצר מציאות אמנותית שעליה לא חשבנו קודם לכן.

טיפול באמנות דורש סביבה אינטימית ומזמינה אשר מאפשרת מקום בטוח לבדוק, לנסות ולהעזי לעשות דברים חדשים. באופן פרדוקסאלי, זהו מקום שבו ניתן לחוות כישלון כהצלחה, "טעות" כהישג.

המטופל שמגיע אלינו מגיע במצוקה. הרבה פעמים הוא אינו יודע להגיד ולהגדיר מהי העזרה לה הוא זקוק מאתנו. מצוקתו הרגשית מפריעה וטורדת את מנוחתו בכפייטיות. תחושות אלה עלולות להתבטא גם בגופו של הפונה. פעמים רבות חוכמת הגוף מספרת לאדם על מצוקתו הרגשית שלה הוא כלל לא היה ער.

בעבודה עם האמנות אנו מחפשים כיצד לאפשר מוצא למצוקות הללו ועוזרים לפונה לבטא עצמו שלא דרך כאבי הגוף. בתהליך האמנותי עשויים להתחולל מפגשים ישירים עם תחושות גופניות ואנו מחפשים את החומרים שדרכם יוכל הגוף הכואב להתבטא וכך יוכל לשחרר את הבשר עצמו.

העבודה באמנות, בהיותה תהליך טיפולי לא מילולי, מגלה לנו רבדים שלעיתים הם נסתרים גם לפונה עצמו. אנו שמחים אז לפגוש את ה"לכלוך" ו"הכתם" ומקבלים אותם בברכה. אנו פותחים אז צוהר לשיחה מטפורית עשירה שמספרת את מה שלא ניתן לתאר במילים וכשאנו מצליחים, אנו ממש מאושרים. למען הסר ספק, אנחנו לא מציחים תמיד.

לתהליך הזה מצטרפים יחד החלקים המתוכננים עם אלה שהופיעו באקראי והם מספרים סיפור חדש, את הסיפור של החלקים שלא נאמרו בגלוי.

בעיני, התהליך המרתק בטיפול באמנות כרוך ביכולתו של המטפל להתבונן במכלול עבודותיו של המטופל ולחבר את החלקים באופן שונה מהסתכלות קווית מקובלת. המטפל צריך להיות מסוגל להזיז את חלקי הפאזל וליצור מבנה חדש, שונה ממה שנראה קודם.

מנסיוני, להווייה של מטפל אמן ישנם הרבה יתרונות בכל הקשור בזהו המבנים האמנותיים שנוצרים אך בהחלט גם קשיים לאור התחושות שמתעוררות בו נוכח הצבעים, הצורות, הריחות והטקסטורות. העבודות הגולמיות עשויות להשפיע על המטפל עד לתגובות גופניות ממש.

מכאן אוסיף משהו שבעיני הוא קריטי להצלחת טיפול בכלל וטיפול באמנות בפרט וזו סבלנותו של המטפל ויכולתו "לשתוק" את מה שהוא רואה. תהליכי יצירה מגלים וחושפים רבדים עמוקים אשר פעמים רבות מתגלים למטפל האמן הרבה לפני שהם ידועים ליוצר. אז, תפקידו של המטפל להמתין עד כמה שצריך, לתת למטופלו סביבה וכלים ל"הבשלה" של התהליך עד שניתן יהיה לדבר על ה"מה" וזאת, דרך ה"איך" שיאפשר לתהליך להסתיים.

כל שנאמר כאן מתייחס לסטודיו כבית שבו דרים בצוותא בני משפחה מגוונים צבע, חומר, וצורה. לכל אחד תכונות ויכולות שונות. זהו בית פלורליסטי שמאפשר למתארחים בו להרגיש חופש להעזיז להיות נוכחים בדרך שמתאימה להם. יש מי שימצא את מקומו בקו עדין, כמעט שקוף ובלתי נראה ויש מי שיבחר בכתם דשן ועז מבע. יש מי שיעבוד בחומרים שבריריים, כמעט שקופים ויש מי שיבחר בחומר שכמעט ולא ניתן לשרוט בו.

הסטודיו שעליו מדברת נונה הוא סטודיו שפותח פתח רחב למשחק וגילוי, למעברים בין מצבים רגשיים והשתנות עמוקה בהווייתו של אדם. הסטודיו כמובן אינו מספיק. בכדי שהתהליכים הללו יתרחשו, צריכה להיות בו מטפלת יודעת אמנות, רגישה וסבלנית.

נונה מארחת אותנו בסטודיו שלה וזה מרגש.

תודה.

יוני שור